

ابزارهای یاددهی و یادگیری

«استفاده از لوح‌ها (پوسترها) در آموزش»

رضا نظری

کارشناس تکنولوژی آموزشی

اشاره

یکی از مؤلفه‌های اساسی و مهم در طراحی آموزشی پیش بینی و تعیین مواد و وسایل آموزشی است. به طور کلی دلایل استفاده از مواد و وسایل آموزشی را می‌توان تحت سه عنوان: معضلات آموزشی، نقش حواس در یادگیری و نقش مواد و وسایل آموزشی در آموزش و یادگیری مورد بررسی قرار داد.

در این میان، پوسترها یا لوح‌ها که از جمله رسانه‌ها و مواد آموزشی نمایشی (غیرنورتاب) محسوب می‌گردند با کاربردهای مختلفی که دارند، می‌توانند ضمن برطرف نمودن بسیاری از معضلات آموزش در انتقال صریح و روشن پیام و ترویج و اشاعه ایده‌ها و ارزش‌ها ایفای نقش نمایند.

در دنیای تعلیم و تربیت پوستر یا لوح یکی از ابزارهای آموزشی بسیار قوی و شناخته شده است که طراحی، ساخت و بکارگیری صحیح از آن نیازمند شناخت دقیق این رسانه آموزشی است. ما در اینجا به منظور آشنایی و بهره‌گیری مناسب از این رسانه در فعالیت‌های آموزشی به طرح مباحثی در این زمینه می‌پردازیم. کلید واژه‌ها: پوستر، لوح آموزشی

مفهوم پوستر یا لوح

آگهی، اعلامیه، لوح، تابلو، ورقه، دیوارکوب و... اصطلاحاتی هستند که در زبان فارسی به جای اصطلاح انگلیسی "poster" به کار می‌روند.

تعاریف گوناگونی از «پوستر»، به وسیله متخصصین امر ارائه شده است که در اینجا به صورت مختصر به بعضی از آنها اشاره می‌شود:

«پوستر، یک تکه بزرگ از کاغذ بر روی دیوار است که حاوی تصویر یا کلمات باشد.»^۱
«یک تصویر یا آگهی چاپی بزرگ که برای تزئین یا تبلیغات مورد استفاده قرار می‌گیرد.»^۲
«صفحه‌ای است که بر روی دیوار نصب می‌شود تا مفهومی را نشان دهد و یک مأموریت بیشتر ندارد و آن، انتقال مفهوم در رساترین و ساده‌ترین شکل ممکن است.»
«پوستر نمایش بصری مطالبی است که ارائه‌کننده قصد دارد روی صفحه پوستر نمایش دهد.»
«پوستر عبارت است از: یک متن نوشته شده که به صورت لوحه در ابعاد حداکثر ۱۵۰ × ۱۰۰ سانتی‌متر تهیه می‌شود.»

«از دایره المعارف‌ها و واژگان تخصصی در رشته تاریخ هنر این تعریف برای مفهوم پوستر استنباط می‌شود: یک پوستر، گزینشی آزاد و اغلب طرح هنری مزینی است که به عنوان ابزاری برای بیان مفهومی روی یک سطح عمودی، در شمارگان انبوه منتشر شود.»^۳
«پوستر مفهومی بسیار رایج از بیان هنری است که ابزاری را برای انعکاس موضوع‌های فرهنگی و سیاسی معاصر، تقدیر از شخصیت‌های پیشرو تاریخ، کاریکاتور، طنز یا تنها یک عکس زیبا فراهم می‌کند.»^۴

«پوستر، عبارت است از طراحی یا نقاشی جالب و برجسته که به صورت رنگ‌های مختلف و تند و چشمگیر بوده و موجب جلب توجه شده و در نهایت، نتیجه آن ارائه یک نظر یا عقیده و فکر می‌باشد. از پوستر به منظور تبلیغ و اشاعه فکر و تحریک بیننده به انجام فعالیتی استفاده می‌کنند.»^۵

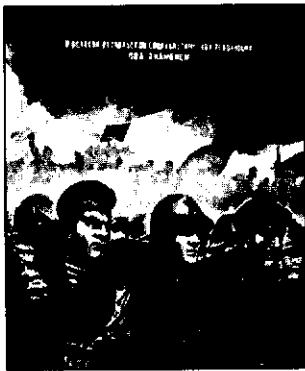
تاریخچه

در اواخر قرن نوزدهم میلادی بر اثر تحولات مصورسازی و پیوند نزدیکی که بین نقاشی و چاپ برقرار شده بود، پدیده تازه‌ای موسوم به پوستر یا آفیش یا پلاکارد به وجود آمد. پوستر به عنوان نوعی طرح گرافیکی به مقوله نمایش و تبلیغ تعلق دارد که در آن باید تصویر و کلمات به شکل مختصر، مرتبط با یک مفهوم واحد و به یادماندنی باشند. پیش از چاپ سنگی، پوسترها مانند کتاب به روش چاپ برجسته و با جوهر مشکی و گاه با قالب‌های چوبی چاپ می‌شدند.

باگذشت چندین دهه از تاریخ ظهور عکاسی، این امکان وجود نداشت که عکس را در ابعاد بزرگ و با شمار انبوه تکثیر کنند. در این دوره معمولاً نقاشان طرح‌های پوستر را نقاشی می‌کردند. تصویر به صورت دستی بر سطح مستوی لوح چاپ، منتقل می‌شد. در خلال سال‌هایی که قرین اتفاقات منجر به جنگ جهانی اول بود از

آنجا که هنر پوسترسازی در آغاز راه خود بود، در ابتدا چندان مورد توجه قرار نگرفت، اما با استفاده امریکایی‌ها در مقیاس وسیع و سپس اعضای دیگر متفقین از پوستر و آگهی‌های تبلیغی، طرفین به نیروی عظیم تأثیرگذاری و استفاده از پوسترها در جنگ پی بردند. احزاب حاکم بر شوروی سابق در جریان انقلاب‌های کارگری خود به‌طور مشخصی پوستر و تبلیغات جهت‌دار را به کار بردند. با تجربه‌ای که از جنگ جهانی اول به دست آمده بود کشورهای درگیر از همان روزهای ابتدایی پیش از شروع جنگ جهانی دوم، دست به کار طراحی و توزیع پوستر شدند. اما با ظهور تلویزیون و رشد رسانه‌های فراگیرتر، بخش زیادی از کار انتقال پیام به آنها سپرده شد.

پس از پایان جنگ جهانی دوم و با آغاز سال‌های جنگ سرد کشورهای نظیر کوبا به مبارزه غیر مستقیم خود با امپریالیسم جهانی (به سرکردگی آمریکا) در قالب تشکیل اتحادیه‌های هنری و پوسترسازی و استفاده از شیوه‌های دیگر ادامه دادند. در این دوره نیز پوستر یا لوح نقش مهمی داشت، چون کشورها مستقیماً رودرروی یکدیگر صف‌آرایی نمی‌کردند و امکان استفاده از سلاح و جنگ‌افزارهای دیگر را نداشتند و پوستر را اسلحه و وسیله‌ای برای مبارزه ایدئولوژیک به کار می‌بردند.

در این میان، پوسترهای نمایشی اولین نمونه از آگهی‌های دیواری بودند که ضمن تحول، اصول و قواعد پوسترسازی را پی‌ریزی کردند. این آگهی‌ها مربوط به تماشاخانه‌های متعددی بود که در اروپا وجود نداشت. پوسترهای مصور آن دوره علاوه بر تبلیغ در مورد تماشاخانه‌ها، مغازه‌ها و حراج‌ها و وسایل حمل و نقل، در عرصه تبلیغ کتاب نیز رواج داشت. این پوسترها در

آن زمان فقط به رنگ سیاه چاپ می‌شد. لیتوگرافی در اواخر سده نوزدهم به هنرمند امکان داد تا سطوح بزرگ یکدست را چاپ کند و از رنگ بهره‌برد. و به طراح امکان داد تا حروف نگاری خاص خود را انجام دهد. این کنترل بر چاپ آغاز طراحی گرافیک بود. بعدها فن‌آوری‌های عکاسی و رایانه‌ای در تولید و تکثیر تصویر و متن، نقشی اساسی یافتند.

رایج‌ترین شیوه چاپ تا دهه ۱۹۶۰ به روش لترپرس بود (نوعی چاپ برجسته از قالب‌های فلزی فتوگراورور و حروف). در دهه ۱۹۷۰ و ۱۹۸۰ نسل جدیدی از طراحان شروع به استفاده از قابلیت‌های رایانه کردند. طراحان گرافیک یکصد سال پس از آنکه هنرمندان رسانه جدید لیتوگرافی را به خدمت خود درآوردند. فن‌آوری‌های نوین را برای به کنترل درآوردن تولید متن و تصویر، به کار بردند.

در ایران نیز اشکال مختلف پوستر برای مقاصد مختلف مورد استفاده قرار گرفت. اولین پوسترهای چاپ شده در ایران مصور نبوده و غالباً شامل اطلاعیه‌های دولتی و غیر دولتی بود که در معابر و مجامع عمومی نصب می‌شد. این آگهی‌ها از هر نوع عناصر بصری جالب، تهی بودند. در سی و چند سال گذشته همراه با گسترش امکانات چاپ و آموزش هنر گرافیک در مدارس هنری، هنر پوستر جای خاص خود را در ایران پیدا کرد.

توسعه تبلیغات برای کالاها و مؤسسات تولید و خدماتی و غیره، موجب رواج پوسترهای تجاری شد و به موازات آن پوسترهای آموزشی، فرهنگی و هنری نیز رواج یافت.

در طول سال‌های افتخار آفرین دفاع مقدس نیز، هنرمندان ایرانی در راستای دفاع از دستاوردهای انقلاب اسلامی و ترویج معارف و ارزش‌های اسلام ناب محمدی (ص) با دست خالی و در مقامی تکامل یافته‌تر دست به طراحی پوسترها و لوح‌های ارزشی بی‌شماری زدند که هنوز هم بسیاری از آنها به مناسبت‌های مختلف از طریق برگزاری نمایشگاه‌ها در معرض دید همگان قرار می‌گیرد.

اکنون پوسترهای متنوع که حاوی پیام‌های مذهبی و

سیاسی و فرهنگی می‌باشند، سراسر شهر را پوشانده است. پوستر به دلیل استفاده از عناصر بصری، نقش مهمی در القای پیام دارد. این عناصر بصری با کادربندی و ترکیب‌بندی مناسب عناصر موضوع و استفاده از نشانه‌ها و علائم ساده تصویری قابلیت انتقال سریع‌تری به آن می‌دهد.

محاسن استفاده از پوسترها

۱. پیام ها را به صورت ساده و روشن بیان می کنند. و هرگز مخاطبان را در حالت شک و تردید قرار نمی دهند.
۲. مخاطبان را مستقیماً با موضوع درگیر نموده و امکان بازخورد سریع را از طریق پرسش و پاسخ فراهم می آورند.
۳. موضوعات بهتر دریافت می شوند و با کاهش محدودیت های انتقال پیام، ارتباط بهتری برقرار می گردد.
۴. فشار ناشی از محدودیت زمان وجود ندارد و مخاطب می تواند خیلی بیشتر و بهتر بیاموزد.
۵. بخش پوستر در همایش ها و جلسات می تواند بار ناشی از پرسشگری شرکت کنندگان در موضوعات مختلف را کاهش دهد.
۶. القای پیام به جهت استفاده از عناصر بصری به راحتی صورت می پذیرد.
۷. پوسترها به اندازه کافی بزرگ هستند و معمولاً مشکلی را برای دیدن و درک کردن ایجاد نمی کنند.

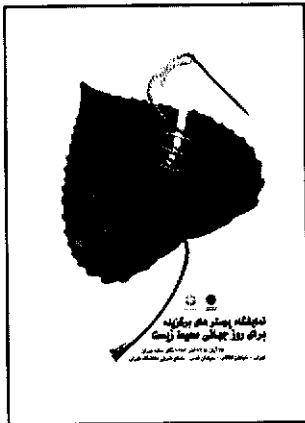
محدودیت استفاده از پوستر

۱. ماندگاری و دوام پوسترها معمولاً کم است.
۲. دشواری ناشی از کاستن متن به حداقل و ارائه آن در یک فضای محدود.
۳. بی رغبتی برخی از مخاطبان به مطالعه ودقت در محتوای پوستر.

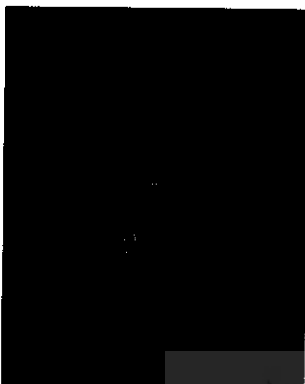
انواع پوسترها

یکی از تقسیم بندی های معمول در پوسترها، تقسیم بندی آنها به دو نوع: الف. یک نظری ب. چندنظری است.

پوستر یک نظری را می توان ورقه و یا تابلویی دانست که روی آن جمله ای نوشته شده است که با یک نظر قابل خواندن و درک است بدون آنکه نیازی به توضیح شفاهی در آن باشد، به همین ترتیب پوسترهای چندنظری آن دسته از پوسترها هستند که خواندنشان احتیاج به قدری صرف وقت دارد ولی در هر حال نیازی به توضیح شفاهی ندارند.

به خاطر داشته باشید که پوسترهای یک نظری نابیستی حاوی مطالب زیادی باشند. این گونه پوسترها صرفاً بایستی ایده‌ای را درباره موضوعی که قبلاً تفهیم شده است یادآوری و مرور نمایند. در هر حالت درک پوسترهای یک نظری نیاز به هوش و معلومات خاصی نداشته و بیشتر از طریق حواس صورت می‌گیرد.

پوسترهای چندنظری برای جلب توجه، القاء ایده و تشویق بینندگان به انجام کار به خصوصی مورد استفاده قرار می‌گیرند و مهم‌ترین اختلاف آنها با پوسترهای یک نظری صرف وقت بیشتر برای درک منظور منعکس شده در آنهاست. معمولاً پوسترهای چندنظری مطالب و تصاویر زیادی را در خود جای می‌دهند. این تصاویر ممکن است حالت تسلسل و زنجیرواری را به خود گرفته

و بیننده را برای خواندن مطالب و ارتباط بین تصاویر، مدتی در جلوی خود نگهدارند به همین خاطر محل نصب این گونه پوسترها بایستی اماکنی باشند که توقف بینندگان را در آنجا ایجاد کنند.

پوسترهای آموزشی

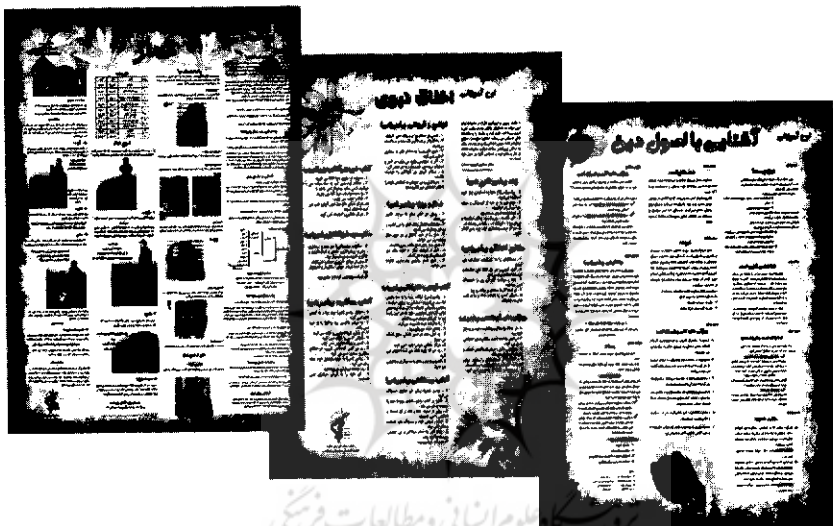
پوسترها، کارکردهای متنوعی دارند، و از آنها می‌توان در امور مختلفی مانند: امور سیاسی، تجاری، فرهنگی، نظامی و... استفاده نمود.

پوستر، فارغ از این که در کدام یک از گرایش‌های مورد نظر عرضه شود، از دو عنصر «نقش» و «نوشته» ساخته می‌شود. در کنار انبوه پوسترهایی که به تبلیغ یک کالا، یک فیلم یا یک همایش می‌پردازند؛ «پوسترهای آموزشی» با وقار و آرامش خاص خود، حضور قدرتمند خود را اعلام می‌کنند.

امروزه هر یک از رسانه‌ها با توجه به ویژگی‌های خاص خود، می‌توانند در تحقق یادگیری مؤثر و پایدار نقش اساسی را ایفا نمایند. و در این میان پوسترهای آموزشی با تنوعی که دارند، توانسته‌اند در کنار ابزارهای پیچیده، سریع و توسعه یافته رسانه‌ای در نظام‌های آموزشی سراسر جهان، همچنان اهمیت خود را حفظ کنند. و به تحقق یادگیری در سطوح مختلف فراگیران کمک شایانی بنمایند.

اینگونه پوسترها معمولاً در موضوعات مختلف آموزشی به چاپ می‌رسند و هنگامی که رنگ و بوی اخلاقی و تربیتی به خود می‌گیرند همانند یک قطعه ناب هنر که زبانی زلال و روان دارد و مفاهیمی ارزشمند را روایت می‌کنند؛ در چشم و دل مخاطب جای می‌گیرند.

پوستر آموزشی، زمانی که آراسته به مضامین توحیدی و الهی شود، بنابر محدودیت‌های نهفته در تعریف پوستر؛ نوعی ساده‌سازی در بیان مضمون اتفاق می‌افتد تا با زبان عاری از ابهام و پیچیدگی پوستر هماهنگ شود. درست در چنین موقعیتی است که پوستر قادر به ترجمه عالی‌ترین مفاهیم و ارزش‌ها به واژگانی همه‌فهم می‌شود.

تولید لوح‌ها یا پوستره‌های آموزشی می‌تواند هر یک از اهداف زیر را دنبال نماید:

۱. ارتقاء سطح دانش و بینش فراگیران با بهره‌گیری از رسانه‌های نمایشی؛
 ۲. افزایش کمیت و کیفیت یادگیری از طریق انتقال مفاهیم اساسی محتوا؛
 ۳. آموزش مسائل مورد نیاز و ضروری؛
 ۴. کاهش بخشی از مشکلات مربوط به آزادسازی، کمبود مریی و چاپ و انتشار متون؛
 ۵. استفاده از شیوه‌های غیرحضوری جهت تداوم آموزش فراگیران.
- به منظور آگاهی از اثربخشی محتوای آموزشی و هم‌ین‌طور افزایش توانایی فراگیران در فهم و استنباط اطلاعات دیداری، می‌توان از مندرجات اینگونه لوح‌ها به شیوه‌های مختلف ارزشیابی بعمل آورد.

اصول اساسی در تهیه و تولید پوسترها

در تهیه و تولید پوسترها به ویژه، پوستره‌های آموزشی، در نظر گرفتن اصولی که در زیر مورد بحث قرار می‌گیرند به کارآیی و اثربخشی آنها کمک شایان توجهی خواهند کرد:

۱. توجه به نیاز: یکی از اصول بسیار مهم در تهیه پوسترها توجه به نیاز فراگیران آموزشی است، محتوای هر لوح و یا پوستر، می‌تواند با مشارکت فراگیران و به منظور تأمین نیازهای اساسی آنان تهیه گردد. سعی کنید که نظر فراگیران را در مورد این گونه پوسترها جویا شده و به این ترتیب، گذشته از اینکه زمینه را برای تبادل افکار آماده می‌کنید لز نظرات آنان در تهیه پوستره‌های بعدی نیز استفاده کنید.

۲. خلاصه بودن: یک پوستر و یا لوح بایستی خلاصه باشد بدین معنی که بشود در عرض چند ثانیه آن را قرائت کرد. بنابراین حروف به کار رفته در این گونه رسانه‌ها بایستی خوانا و درشت باشد به طوری که از فاصله نسبتاً دور خوانده شوند. برای رعایت این نکته سعی کنید که مطلب خود را در یک جمله خلاصه کنید و از مفاهیم اساسی محتوا استفاده نمائید. تاکنون هیچ قانون معین در مورد تعداد حروف مندرج در پوستر مشخص نشده است. عنوان پوسترها را می‌توان در زیر پوشش یکی از چهار طبقه‌بندی دستوری، پرسشی، پیشنهادی و اخباری قرار داد.

۳. سادگی: سادگی خود نوعی زیبایی است. پوستره‌های خوب، دارای نقوش و تصاویر زیادی نیستند و تنها شامل طرحهایی هستند که منظور و مقصود را بیان می‌کنند.

۴. بداعت: پوسترها بایستی بدیع، جالب و نو، دارای اظهارات آموزنده و جذاب باشند. این بداعت شامل کلیه جنبه‌های مربوط به تهیه آنها نظیر کلمات و جملات، طرحها و روابط بین عناصر تشکیل دهنده آنها می‌شود. در مورد مطلب و یا نوشته پوستر، سعی کنید که زود احساس رضایت خاطر نکنید. در موارد مکرر در باره جمله‌تان فکر کرده و با دیگران نیز مشورت کنید. به طور خلاصه در فکر پیدا کردن چیزی باشید که تا آن لحظه به فکر دیگری نرسیده باشد.

۵. طرح: پوسترها را می‌توان تنها به یک نوشته و یا تیترا خلاصه کرد. این گونه نوشته‌ها مدت زیادی در خاطر مخاطبان باقی می‌مانند اما برحسب عادت نظر بیشتر مخاطبان به سوی نقاشی و طرح جلب می‌گردد. بنابراین در صورت استفاده از طرح و نقاشی با به کارگیری حساب شده آنها می‌توانیم به امکان تثبیت آنها در خاطره‌ها بیفزاییم. فراموش نکنید که بین طرح و یا نقاشی پوستر و لوح شما با مطلب مندرج در آنها فاصله‌ای موجود نباشد، به عبارت دیگر هر دوی آنها نمایانگر ایده واحدی باشند. در هنگام طرح و یا کشیدن تصاویر بایستی به میزان آگاهی مخاطبان توجه داشت و تصاویری را ارائه داد که برای آنان سریعاً قابل درک باشد.

۶. تنظیم: نحوه قرار گرفتن قسمتهای مختلف پوسترها یا لوحها از جمله تیترا و عناوین آنها از جمله متغیرهایی هستند که در میزان تأثیر بر مخاطبان به ویژه در محیطهای آموزشی دخالت فراوان دارد. در هنگام تنظیم پوسترها، هرگز خود را مقید به طرح یکباره و یکجای آنها نکنید. برای این کار شما می‌توانید قسمتهای مختلف آن را روی کاغذهای مجزا نوشته و یا نقاشی کرده، سپس با جابجا کردن آنها بر روی کاغذ اصلی، طرح نهایی را جستجو کنید و درباره آن تصمیم بگیرید. استفاده و گرفتن ایده از پوسترهایی که قبلاً توسط دیگران تهیه و تنظیم شده است به شما کمک شایان توجهی خواهد نمود.

۷. رنگها: رنگها همیشه مبین ایده‌ها و احساسات بوده و هستند و چنانچه به طریق درستی مورد استفاده قرار گیرند می‌توانند تأثیر به‌سزایی را بر مخاطبان باقی بگذارند. اولین مسئله مهمی که در استفاده از رنگ بایستی مدنظر داشته باشید این است که هرگز از رنگها به عنوان تزئین استفاده نکنید اگرچه بهره‌گیری از رنگ بالنفسه بر جنبه تزئینی پوستر و یا چارت شما خواهد افزود. رنگها حامل پیامند، در فرهنگ ما، رنگ قرمز نشانه تحرک و پویایی، رنگ سفید علامت صلح و دوستی و رنگ سبز نشانه آرامش است. دیگر رنگها نیز به نوبه خود از فرهنگی نسبتاً معنی‌دار برخوردارند. خطوط نیز مثل رنگها دارای معنای خود هستند، کما اینکه خطوط افقی پایداری و سکون را نشان می‌دهند و خطوط مارپیچ حرکت را می‌رسانند. همچنین در نظر داشته باشید که استفاده از رنگها با ارزشهای فرهنگی و اجتماعی مغایرت و تضادی نداشته باشد.

بعضی از متخصصان معتقدند که در تهیه پوسترها استفاده از دورنگ کافی است و گاهی استفاده از چند رنگ نه تنها به هزینه تهیه رسانه شما می‌افزاید بلکه درک پیام را نیز مشکل می‌سازد. برای افزایش کارایی و تأثیر آنها، رنگهای متضاد و تند را در جوار هم قرار دهید. فراموش نکنید که سفیدی متن کاغذ اصلی، خود رنگی است که می‌تواند تأثیر زیادی را دارا باشد. سعی کنید که رنگهای تیره را در روی زمینه‌های کم رنگ و رنگهای روشن را روی زمینه‌های تیره بکار ببرید. تجربه نشان داده است که رنگ سیاه روی زمینه زرد درخشندگی قابل توجهی را دارا است.

برای تهیه پوسترها یا لوحها، معیارهای دیگری نیز از سوی برخی از متخصصین مطرح شده است که از آن جمله می‌توان به موارد زیر اشاره کرد:

○ توجه به مفاهیم اساسی در تهیه پوسترها و استفاده از جملات و پاراگراف‌های کوتاه.

○ استفاده از نمودارها برای نمایش نتایج.

- چکیده‌نویسی (در صورت لزوم)
- شماره‌گذاری و فهرست نمودن مطالب
- مشخص بودن مقدمه، عنوان پوستر و اسم نویسنده
- توجه به اندازه پوستر. در حال حاضر پوسترهای ۷۰ × ۵۰ یا ۷۵ × ۵۵ تولید زیادی دارد و برای پوسترهای کنفرانس نیز اندازه حداکثر ۱/۲۰ × ۱/۲۰ نیز به کار می‌رود.
- کتابنامه به صورت مختصر در پوسترهایی که محتوای علمی را ارائه می‌دهند.
- توجه به درشتی نوشته‌های متن پوستر (که معمولاً نوشته‌های متن پوستر باید از فاصله حداقل ۱/۵۰ تا ۳/۲۵ قابل خواندن باشد).
- استفاده از رنگها برای نکته‌ها
- استفاده از جملات کلیدی در آغاز هر جمله
- استفاده از حداکثر فضای صفحه

استفاده و بهره‌برداری از پوسترها:

- به منظور بهره‌برداری مناسب از پوسترها یا لوح‌ها، توجه به نکات زیر حائز اهمیت است:
۱. پوسترها در محل مناسبی از تابلو یا دیوار نصب شود که بیشتر در معرض دید و قابل استفاده مخاطبان باشد.
 ۲. محل نصب پوستر، از روشنایی لازم برخوردار باشد.
 ۳. چنانچه پوستر در هوای آزاد مورد استفاده قرار می‌گیرد محل آن را طوری انتخاب کنید که از باد و باران و دیگر عوارض طبیعی در امان باشد.
 ۴. محل نصب پوستر، باید به صورتی انتخاب گردد که برای همه فراگیران به راحتی قابل مشاهده باشد.
 ۵. میزان تأثیر پوستر بر مخاطبان با تعداد نصب آنها در اماکن گوناگون نسبت مستقیم دارد، به عبارت دیگر هرچه تعداد پوسترها بیشتر باشد تأثیر پیام برگیرندگان آن بیشتر است.
 ۶. فراموش نکنید که هرگز از حیث تعداد، از حد متعارف خارج نشوید.
 ۷. به خاطر داشته باشید که پوسترها پس از مدتی تأثیر خود را از دست می‌دهند زیرا مخاطبان به آنها عادت کرده و دیگر توجهی به آنها نخواهند داشت بنابراین در صورت لزوم، در فواصل زمانی مناسب نسبت به تعویض آنها اقدام کنید.

۸. با توجه به محتوای پوسترها، از نصب آنها در محل هایی که موجب بی احترامی به مندرجات آنها محسوب می گردد، پرهیز کنید.
۹. محل نصب پوسترها به ویژه لوح های «چندنظری» طوری انتخاب گردد که مخاطبان فرصت کافی جهت توقف، مطالعه و دریافت پیام را داشته باشند.
۱۰. سعی کنید که از پوسترهای سالم و بی نقص استفاده کنید زیرا پوسترهای پاره شده نه تنها تأثیر مثبتی روی مخاطبان باقی نمی گذارند، بلکه عکس العمل منفی آنان را نیز برمی انگیزند.
۱۱. یک فاصله زمانی کوتاه مدت را، میان برداشتن پوستر قبلی و نصب پوستر جدید مد نظر قرار دهید. رعایت این فاصله، توجه مخاطبان را به پوستر جدید جلب می کند.
۱۲. در هنگام استفاده از پوستر از دیگر رسانه های موجود نیز برای القاء مطالب مندرج در پوستر استفاده کنید.

پی نوشتها:

1. a big piece of paper on a wall with a picture or words on it.(Oxford Elementary Learner's Dictionary)
2. a large printed picture or notice used for decoration or advertisement.(Concise Oxford English Dictionary (Tenth Edition) on CD-ROM 2001 Version 1.1)
۳. بخش پوستر در کنفرانس ها (راهنمای برگزار کنندگان، شرکت کنندگان و کتابداران) تألیف: دبیرانسمیت مایر ترجمه حمیده بیرامی طارونی و سیروس علی دوستی. ناشر: مرکز اطلاعات و مدارک علمی ایران، همان منبع.
4. همان منبع.
5. <http://www.aftab.ir>

منابع

۱. احدیان، محمد، مقدمات تکنولوژی آموزشی، انتشارات بشری، تهران، ۱۳۷۲.
۲. فردانش، هاشم، مبانی نظری تکنولوژی آموزشی، انتشارات سمت، تهران، ۱۳۷۲.
۳. رازقی، احمد، اهمیت و ضرورت تبلیغات، مرکز چاپ و نشر سازمان تبلیغات اسلامی، ۱۳۷۴.
۴. هاوز، آرنورد، ترجمه فرشته مولوی، تبلیغ، ایدئولوژی و هنر، شباهنگ، ۱۳۵۸.
5. Eisenschitz, T.S, Knox, J., Oppenheim, Richards, k., and Wittels, p.1978/79. Poster sessions as a medium of scientific communication.
6. Harte, R. 1974. A better way to communicate. Federation proc.